Dosarul nr. 2-2677/2025
2-25023135-12-2-20022025

# H O T Ă R Â R E
## În numele Legii

4 februarie 2026 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (*sediul Centru*)
Instanţa compusă din:
Președintele ședinței,
Judecător Galina Ciobanu
Grefier Mihaela Andronache
*Cu participarea:*
Reprezentantului pârâtului Ministerului Justiției al RM, Teodor Stelea, în baza procurii nr. 76 din 6 noiembrie 2025, valabilă pe un termen de 2 (doi) ani,

examinând în ședință de judecată publică, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Zlobin Andrei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 6 și art. 14 din CEDO prin discriminare, încasarea prejudiciului material și încasarea prejudiciului moral,

**A C O N S T A T A T:**

La 19 februarie 2025, Zlobin Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 6 și art. 14 din CEDO prin discriminare, încasarea prejudiciului material și a prejudiciului moral.

Prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la 20 februarie 2025, cererea de chemare în judecată a fost repartizată în mod automat-aleatoriu, judecătorului Irina Țonov.

*Prin încheierea din 2 aprilie 2025*, s-a primit spre examinare, în procedură contencioasă, cererea de chemare în judecată depusă de Zlobin Andrei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 6 și art. 14 din CEDO prin discriminare, încasarea prejudiciului material și a prejudiciului moral. (f.d. 25-26)

Prin încheierea vicepreședintelui interimar al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 24 septembrie 2025, din motivul eliberării din funcție a judecătorului Irina Țonov, s-a

dispus redistribuirea automat-aleatoriu, prin intermediul PIGD, a cauzei civile nr. 2-2677/2025 la cererea de chemare în judecată depusă de Zlobin Andrei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 6 și art. 14 din CEDO prin discriminare, încasarea prejudiciului material și a prejudiciului moral, uni alt judecător specializat în materie civilă, pentru examinare. (f.d. 49)

Astfel, la 25 septembrie 2025, ora 08:35, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cererea de chemare în judecată a fost repartizată în mod automat-aleatoriu, judecătorului Galina Ciobanu. (f.d. 50)

**Argumentele participanților la proces:**

În susținerea cererii de chemare în judecată, reclamantul Zlobin Andrei a indicat că, Consiliul Pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității, a examinat plângerea lui Zlobin Andrei, deținut în Penitenciarul 17 Rezina, necunoscător a limbii de stat a Republicii Moldova, care a solicitat constatarea faptului discriminării pe criteriu de limbă, deoarece la adresarea sa cu cereri în limba rusă către administrația Penitenciarului 17 Rezina la 27 august 2022 și 28 august 2022, a primit răspunsuri în limba română pe care nu o cunoaște. Prin decizia din 29 noiembrie 2022, cauza nr. *****, Consiliul Pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității a decis: „Neasigurarea acomodării rezonabile a necesităților lingvistice în cadrul interacțiunii cu autoritatea publică constituie discriminare pe criteriu de limbă în exercitarea dreptului de a primi răspuns în limba adresării. Pentru restabilirea petiționarului în drepturi, Consiliul recomandă administrației Penitenciarului nr. 17-Rezina să ofere, la adresările petiționarului, răspuns în limba rusă. Pentru prevenirea faptelor similare în viitor, Consiliul recomandă administrației Penitenciarului nr. 17 - Rezina să identifice soluții de ordin administrativ, pentru a garanta persoanelor aparținând minorităților naționale exercitarea efectivă a dreptului de a primi răspuns în limba în care a fost formulată adresarea (contractarea serviciilor de traducere, angajarea personalului din rândul minorităților naționale ș. a.). Decizia se comunică Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru diseminare către toate penitenciarele din Republica Moldova întru evitarea faptelor similare pe viitor. Reclamata va informa Consiliul, în termen de 30 de zile calendaristice de la recepționarea prezentei decizii, privind acțiunile întreprinse și/sau planificate pentru implementarea recomandărilor formulate în pct. 2 și 3. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md”.

Menționează reclamantul că, Consiliul Pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității, a examinat plângerea lui Zlobin Andrei, deținut în Penitenciarul 17 Rezina, necunoscător a limbii de stat a Republicii Moldova, care a solicitat constatarea faptului discriminării pe criteriu de limbă, deoarece la adresarea sa

cu cerere în limba rusă către administrația Penitenciarului 17 Rezina la 22 iunie 2023 unde a solicitat un interpret pentru a face cunoștință în limba rusă cu materialele dosarului de efectuare a percheziției în celulă din 21 iunie 2023, întocmite în limba română pe care nu o cunoaște, a primit un refuz, cât și a fost refuzat și ulterior la cerere de a i se acorda un interpret pentru a face cunoștință în limba rusă cu materialele dosarului de executare în limba română pe care nu o cunoaște, cerere stipulată în procesul verbal din 26 iunie 2023, refuz primit prin răspunsul din 14 iulie 2023. Prin decizia din 01 martie 2024, cauza nr. *****, Consiliul Pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității a decis: „Faptele constatate reprezintă discriminare directă a persoanei deținute pe criteriul de limbă în exercitarea dreptului la apărare. Pentru prevenirea situațiilor similare în viitor Consiliul recomandă administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina să asigure posibilități de aducere a documentelor la cunoștința condamnaților în limba pe care o înțeleg. Reclamata, în termen de 30 zile din momentul recepționării deciziei, va informa Consiliul despre măsurile întreprinse sau planificate pentru implementarea recomandării formulate. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md”. În astfel de circumstanțe, au de față indiscutabil acte de violare a drepturilor omului și libertăților fundamentale prevăzut de art. 14 și art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. (Interzicerea discriminării) Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație. Tot aici: dreptul la un proces echitabil 1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. 2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa, va fi legal stabilită. 3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul: a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa; b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; c) să se apere el însuși sau să fie

asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer; d) să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării; e) să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere. La nivel național, Codul de executare al Republicii Moldova prevede că, prin art. 3 (Principiul egalității) Modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se extind asupra persoanelor cu funcție de răspundere, persoanelor fizice, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială, și asupra persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare.

Indică reclamantul că, prin art. 6 (Limba procedurii de executare) (1) Procedura de executare se desfășoară în limba română. (2) Dacă nu posedă limba română, participanții la procedura de executare au dreptul de a lua cunoștință de actele procedurii de executare și de a vorbi prin interpret.

Prin art. 169 (Drepturile condamnatului) (1) Condamnatului i se garantează: a) dreptul de a fi informat de instituția sau organul care asigură executarea pedepsei, în limba pe care o înțelege, despre drepturile și obligațiile sale, modul și condițiile de executare a pedepsei, precum și despre modificarea modului și condițiilor de executare a pedepsei; b) dreptul la apărarea și respectarea de către instituția sau organul care asigură executarea pedepsei a demnității, drepturilor și libertăților pe care le are, inclusiv de a nu fi supus la tortură și nici la pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, precum și, indiferent de consimțământul său, unei experiențe medicale sau științifice care îi pune în pericol viața sau sănătatea, beneficiind, după caz, de măsuri de protecție din partea statului; c) dreptul de a adresa petiții (cereri, reclamații, propuneri, sesizări) administrației instituției ori organului care asigură executarea pedepsei sau organelor ierarhic superioare, instanței de judecată, procuraturii, autorităților administrației publice centrale și locale, asociațiilor obștești, altor instituții și organizații, inclusiv internaționale.

Prin art. 209 (Asigurarea accesului la dispozițiile legale și documentele privind executarea pedepselor privative de libertate), (1) Dispozițiile Codului penal referitoare la executarea pedepsei, ale prezentului cod, ale Statutului executării pedepsei de către condamnați, ale Legii privind accesul la informație, dispozițiile ordinelor emise în temeiul prezentului cod și ale regulamentului de ordine interioară a penitenciarului, precum și modificările acestora, sînt aduse la cunoștință persoanelor condamnate sau sînt puse la dispoziția lor, în limba română sau în limba pe care o înțeleg, imediat după primirea în penitenciar. (2) Textele dispozițiilor legale specificate în alin. (1) al prezentului articol se pun la dispoziția persoanelor condamnate, în penitenciare, în locuri

accesibile. (3) În cazul persoanelor condamnate care au deficiențe de comunicare, dispozițiile legale specificate în alin. (1) al prezentului articol se aduc la cunoștință prin modalități care să permită înțelegerea acestora.

Reclamantul mai notează că, pe caz, fiind discriminat pe criteriu de limbă, privat de dreptul său de a face cunoștință cu actele emise de autoritatea Penitenciarul 17 Rezina în limba pe care o înțelege, deținutului Zlobin Andrei, prin acțiunile ilegale ale administrației Penitenciarului 17 Rezina i-au fost cauzate prejudicii morale ireparabile, deoarece nu se face posibil a întoarce timpul înapoi pentru remedierea și survenirea circumstanțelor deja trecute, care au generat efecte și pe viitor, retrăirilor survenite și impuse ilegal, pierderea din încrederea în legalitatea acțiunilor reprezentanților autorităților statului care în consecință au dus la pierderea încrederii în legalitatea executării deținerii în Instituțiile Penitenciare ale statului Republica Moldova, astfel generând și o eventuală lezare a dreptului la apărare, drept lezat care pe cale de consecință duce la aplicarea art. 6 CEDO - dreptul la un proces echitabil. Această discriminare are o conotație negativă, se repetă față de deținutul Zlobin Andrei în mai multe cazuri, or, unde autoritatea statului republica Moldova – reprezentantei Penitenciarului 17 Rezina neglijează faptul notoriu cunoscut că a discrimina înseamnă a trata pe cineva diferit prin realizarea unei ierarhizări și urmare a acestei ierarhizări, persoana discriminată este tratată mai rău, este dezavantajată, pusă într-o poziție de inferioritate. Discriminarea aduce în prim-plan nu doar ilegalitatea sa, ci și imoralitatea sa. Discriminarea pe motive de limbă este interzisă prin aproape toate instrumentele internaționale principale ale drepturilor omului.

Invocă că, în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, art. 13 alin. (2) Statul recunoaște și protejează dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la funcționarea limbii ruse și a altor limbi vorbite pe teritoriul țării; art. 16 alin. (2) Toți cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

În literatura de specialitate la nivel național și internațional se stipulează că le revine în primul rând autorităților de stat să asigure respectarea acestor drepturi. Articolul 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale stabilește că, orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenție au fost încălcate are dreptul să se adreseze efectiv unei instituții naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale. Obiectivele acestui articol sunt de a „oferi un mijloc prin care persoanele pot obține compensații la nivel național pentru încălcarea drepturilor lor prevăzute de Convenție înainte de a pune în mișcare mecanismele internaționale de înaintare a

plângerilor la Curtea de la Strasbourg” (cauza Kulda c. Poloniei, 2000, §152). Există două chestiuni care urmează a fi analizate în legătură cu articolul 13 din Convenția Europeană: existența unei plângeri plauzibile; existența unui „recurs” efectiv disponibil în legislația națională. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului invocă faptul că pragul minim pentru un „caz plauzibil nu trebuie să fie mai jos decât pragul de apreciere a unei plângeri sub aspectul criteriului „în mod vădit nefondat” (cauza Powell și Rayner c. Regatului Unit, 1990, §33). Cu alte cuvinte, „plauzibilitatea” unei cereri, în sensul art. 13, urmează a lua în considerație aceleași criterii aplicabile examinării chestiunii cu privire la admisibilitatea acesteia prin prisma criteriului „vădit fondat” (Boyle și Rice c. Regatului Unit, 1988).

Aplicarea art. 14 - coroborat cu o dispoziție materială - nu presupune în mod necesar încălcarea unuia dintre drepturile materiale garantate de Convenție [Carson și alții împotriva Regatului Unit (MC), 2010, pct. 63; E.B. împotriva Franței (MC), 2008, pct. 47] și, în această măsură, este autonom (Sidabras și Dziautas împotriva Lituaniei, 2004, pct. 38). 6. În consecință, Curtea a recunoscut aplicabilitatea art. 14 în cazurile în care nu a existat nicio încălcare a dreptului material propriu-zis [Sommerfeld împotriva Germaniei (MC), 2003; Marckx împotriva Belgiei, 1979; Cauza lingvistică belgiană, 1968, pct. 4 din partea „în drept”]. 7. Această autonomie relativă a art. 14 în ceea ce privește aplicabilitatea sa implică anumit.

În esență, specifică reclamantul că, la nivel național, un recurs trebuie oferit atunci când reclamantul are „o plângere plauzibilă” de încălcare a unui drept recunoscut de Convenție, și în consecință recursul oferit urmând a fi unul efectiv. În sensul art. 13 din Convenție, termenul „recurs efectiv” urmează a fi privit nu ca o cale de atac instituită prin lege, ci ca un remediu real instituit la nivel național, conform căruia o persoană considerată victimă a unei violări ale drepturilor sale prevăzute de Convenție poate ataca în fața instanțelor judecătorești pretinsa violare.

În conformitate cu art. 5 din Codul de procedură civilă, nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență, imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației. Articolul 7 prevede intentarea procesului civil (1) Instanța judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertății ori a unui interes legitim. Art. 12 din Codul de procedură civilă prevede că, în cazul inexistenței unei normei de drept care ar reglementa un raport litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, instanța se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). Fiind constatată că a avut loc o violare a dreptului prevăzut de CEDO, solicită acordarea de compensații justificate în raport cu circumstanțele individuale în speță

(aspectul reparației echitabile). O compensație justificată ar însemna „una echitabilă”, să nu fie vădit disproporționată în raport cu gravitatea violărilor constatate și să se apropie în cuantum la valoarea pe care ar fi acordat-o Curtea Europeană în cazul în care cauza ar fi fost examinată în fața instanței de la Strasbourg. La examinarea cauzelor în care se invocă violarea prevederilor Convenției, se va ține cont de jurisprudența Curții Europene atât în cauzele examinate împotriva Republicii Moldova, cât și în alte cauze adresate împotriva altor state.

Reține reclamantul că, persoana deținută în cazul în care se consideră victimă a unei violări a drepturilor sale prevăzute de Convenția Europeană este în drept să se adreseze cu cerere în instanțele judecătorești naționale și să solicite despăgubiri cu titlu de compensații pentru prejudiciul material și moral, inclusiv costuri și cheltuieli judiciare. Instanțele de judecată urmează să primească cererea cu privire la despăgubire și să o soluționeze conform procedurii civile, aplicând direct prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene. Curtea Europeană examinează și apreciază dacă, prin încălcarea unui drept garantat de Convenție, persoanei i-a fost cauzată frustrare, indignare, neliniște sau stres. Acestea urmează a fi compensate cu titlu de prejudiciu moral. Mărimea prejudiciului moral urmează să fie proporțională cu sumele acordate de Curtea Europeană în cauze similare, adică în cauze care vizează violări similare ale Convenției și care sunt îndreptate împotriva Republicii Moldova sau a țărilor cu un nivel de dezvoltare economică comparabil cu cel al Republicii Moldova. Sarcina probării mărimii prejudiciului moral îi revine reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți și jurisprudența Curții Europene.

Reclamantul Zlobin Andrei în urma celor relatate, accentuând impactul care l-a avut și îl are în urma acțiunilor reprezentanților Penitenciarului 17 Rezina – discriminare pe criterii de limbă, care au dus și la încălcarea dreptului la un proces echitabil, este în drept să pretindă la acțiuni reparatorii atât în plan material cât și în plan moral, exprimate în convertire financiară a prejudiciului. În calitate de pârât, în situațiile nominalizate, urmează a fi stabilit statul, care este reprezentat de către Ministerul Justiției, după caz, cumulativ cu Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, iar mărimea prejudiciului se va încasa din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției.

În conformitate cu prevederile art. 1 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității (Scopul legii și domeniul de aplicare) (1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferele politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, tară deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau

convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar.

Art. 5 al aceleiași legi prevede: Modalitățile de eliminare a discriminării (Discriminarea poate fi eliminată prin următoarele modalități: a) prevenirea oricăror fapte discriminatorii prin instituirea unor măsuri speciale, inclusiv a unor măsuri pozitive de protecție a persoanelor aflate în condiții dezavantajoase față de alte persoane. Măsurile pozitive se vor aplica până la instituirea egalității și includerea socială a persoanelor sau grupurilor de persoane aflate într-o poziție dezavantajată față de alte persoane; b) medierea prin soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor apărute în urma săvârșirii faptelor discriminatorii; c) sancționarea comportamentului discriminatoriu; d) repararea prejudiciului material și moral cauzat ca urmare a actului de discriminare.

Art. 18 al Legii nr. 121 cu privire la asigurarea egalității tot prevede dreptul la protecție împotriva discriminării: (1) Orice persoană care se consideră victimă a discriminării are dreptul să înainteze o acțiune în instanța de judecată și să solicite: a) stabilirea faptului încălcării drepturilor sale; b) interzicerea încălcării în continuare a drepturilor sale; c) restabilirea situației anterioare încălcării drepturilor sale; d) repararea prejudiciului material și moral ce i-a fost cauzat, precum și recuperarea cheltuielilor de judecată; e) declararea nulității actului care a condus la discriminarea sa. (4) La examinarea de către instanța de judecată a unei cauze în care se invocă o faptă de discriminare, Consiliul poate depune concluzii în conformitate cu art. 74 din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

În conformitate cu prevederile Legii taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023, anexa 2 pct.1.1.10 se scutesc de la plata taxei de stat reclamanții în acțiunile cu privire la fapte de discriminare. Se achită taxa de timbre 200 lei.

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile legale menționate mai sus, solicită reclamantul Zlobin Andrei:

- admiterea acțiunii;

- constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 14 și art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale, în urma lezării de către administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina a drepturilor persoanei deținute Zlobin Andrei, prin discriminare pe motive de limbă și dreptul la un proces echitabil;

- încasarea din contul statului Republica Moldova în beneficiul lui Zlobin Andrei despăgubirea în cuantum de 20 000 euro cu titlu de compensații pentru prejudiciul material și moral cauzat prin violarea drepturilor prevăzute de art. 14 și art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale în urma lezării de către administrația Penitenciarului nr.17 Rezina a drepturilor persoanei deținute Zlobin Andrei prin discriminare pe motiv de limbă și dreptul la un proces echitabil.

*În cadrul ședinței de judecată din 10 aprilie 2025,* reprezentantul părții pârâte Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a înaintat referința la cererea de chemare în judecată. (f.d. 34-35)

În susținerea referinței partea pârâtă a indicat că, reclamantul prin cererea de chemare în judecată solicită constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 6 și 14 din Convenție, încasarea despăgubirii cu titlu de compensații pentru prejudiciul material și moral de 20 000 euro. În fundamentul cererii reclamantul a făcut referire la 2 decizii a Consiliului pentru egalitate cauza nr. ***** din 29 noiembrie 2022 și cauza nr. ***** din 1 martie 2024 prin care s-a venit cu recomandări către administrația Penitenciarului nr. 17- Rezina să ofere, la adresările petiționarului, răspunsuri în limba rusă.

Ministerul Justiției, în prezenta cauză, atras în calitate de pârât invocă excepția privind caracterul formulării obiectului cererii față de organul care reprezintă statul. Pârâtul (reclamatul) este subiectul raportului juridic litigios, împotriva căruia în instanța de judecată se pornește un proces ca fiind prezumat a fi încălcat sau contestat drepturile subiective ale reclamantului. Pârâtul participă ca parte pasivă în proces, deoarece împotriva lui se pornește procesul în vederea apărării drepturilor sau intereselor legitime ale reclamantului, care se presupune că ar fi fost încălcate sau contestate de către pârât. Ministerul Justiției nu figurează în deciziile Consiliului pentru egalitate, constatările Consiliului nu privesc în exclusivitate Ministerul și nu impun careva obligații de executare față de acesta. Ministerul Justiției nu poate fi pârât în speță și nu poate fi învinovățit pentru aducerea documentelor la cunoștința condamnaților în limba pe care o înțeleg aceștia. Nu au aplicabilitate în speță prevederile art. 6 CEDO (Dreptul la un proces echitabil), deoarece în speță nu sunt în prezența de judecare a unei cauze, în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa ci sunt în prezența unor dezacorduri continue și neîntrerupte a reclamantului la serviciile oferite de administrația Penitenciarului-17 și răspunsurile primite în limba de stat. Nu au aplicabilitate în speță nici prevederile art. 14 CEDO (Interzicerea discriminării), deoarece în speță nu a fost examinat cazul pe fond, dar au fost făcute constatări și concluzii generale cu privire la pretinsa existență a faptei de discriminare pe criteriu de limbă.

Pe lângă aceasta, Ministerul Justiției scoate în evidență, că deciziile Consiliului nu sunt acte judecătorești, nu constituie documente executorii ci sunt acte informative cu titlu de recomandare pentru încercarea de prevenire a faptelor similare în viitor. Deciziile Consiliului pentru egalitate, în ședință închisă, în componența a cinci membri, este contrară prevederilor Constituției Republicii Moldova, or, ca lege supremă în stat, la art.

13 alin. (1) prevede: „Limba de stat a Republicii Moldova este limba română, funcționând pe baza grafiei latine”.

Invocă pârâtul că, potrivit par. 1 art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului (dreptul la un proces echitabil), fiecare justițiabil are dreptul să prezinte în fața unei instanțe orice contestație referitoare la „drepturile și obligațiile sale cu caracter civil”.

Astfel, art. 6 § 1 consacră „dreptul la instanță”, între care dreptul de acces, și anume dreptul de a sesiza instanța în materie civilă, constituie un aspect (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 36). „Dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut: drepturile pot da naștere la limitări, dar nu pot restricționa accesul liber al unui individ într-un mod sau până la un punct astfel încât dreptul să fie afectat în însăși esența sa [Philis împotriva Greciei, pct. 59; De Geouffre de la Pradelle împotriva Franței, pct. 28; și Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 229].

Specifică că, reclamantul face o confuzie între procesul de primire a răspunsului în limba adresării și constatarea caracterului discriminatoriu al unei legi, deoarece Consiliul nu dispune de competența de a adopta decizii în vederea stabilirii caracterului discriminatoriu al legii. Atribuțiile Consiliului trebuie să se limiteze la stabilirea faptelor, adică acțiunilor sau inacțiunilor care poartă un caracter discriminatoriu. Dacă, urmare a unei analize ample se identifică unele devieri de la standardele în materie de nediscriminare, potrivit art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 121/2012 și pct. 21 lit. a) din Regulament, Consiliul ar putea formula propuneri de modificare a legislației în vederea perfecționării acesteia, cu transmiterea lor spre promovare autorităților competente.

Menționează, faptul că reclamantul nu dorește să se conformeze legislației naționale potrivit căruia limba de stat a Republicii Moldova este limba română, funcționând pe baza grafiei latine, nu este și nu poate constitui discriminare. Ultimului nu i s-a restricționat accesul liber la justiție nici într-un mod și nici nu a fost discriminat prin răspunsurile Penitenciarului - 17 oferite în limba oficială a Statului RM. Reclamantul nu are numai drepturi, dar are și obligații legale pe care trebuie să le respecte, și anume normele juridice sunt imperative și obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova. De aceia, prerogativele, doleanțele, sau tacticile folosite de reclamant în obținerea de la bugetul de stat a sumei de 20 000 euro excelează analizei și nu poate fi temeinice de admitere. Imperativ, în pct. 39 și 40 din Hotărârea nr. 17 din 04 inie 2018 pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova și a articolului 4 alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, se indică că Curtea a notat că autoritățile statale sunt perfect îndreptățite să promoveze cunoașterea și utilizarea limbii oficiale, adică a limbii române, și să-i asigure protecția, fără constrângeri (a se vedea, mutatis mutandis,

pct. 40 din Opinia Comisiei de la Veneția privind Legea limbii de stat a Republicii Slovace nr. 555/2009 din 8 octombrie 2010). Protecția și promovarea limbii oficiale garantează dezvoltarea identității comunității statale și asigură comunicarea dintre și în cadrul părților constitutive ale populației. Posibilitatea cetățenilor de a utiliza limba oficială oriunde în țară permite evitarea unei discriminări în regiunile în care minoritățile sunt majoritare. Cunoașterea limbii oficiale este importantă și din perspectiva persoanelor care aparțin de minoritățile naționale. De altfel, Raportul explicativ al prevederilor Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, intrată în vigoare pentru Republica Moldova pe 1 februarie 1998, raport în care este comentat articolul 14 § 3 din Convenție, menționează că „cunoașterea limbii oficiale constituie un factor favorabil coeziunii și integrării sociale". Mai mult, deși cutumă, Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare constituie pentru autoritățile Republicii Moldova o sursă de drept (a se vedea articolul 38 din Convenția din 23 mai 1969 cu privire la dreptul tratatelor, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993). Preambulul acesteia prevede că „protecția și încurajarea limbilor regionale sau minoritare nu trebuie să se facă în detrimentul limbilor oficiale și a necesității de a le însuși". Curtea a mai subliniat la pct. 46 că Declarația de Independență a Republicii Moldova a anunțat aderarea la Carta de la Paris pentru o nouă Europă. Prin urmare, salvgardarea drepturilor lingvistice ale minorităților naționale din Republica Moldova face parte din identitatea sa constituțională, concluzie pe care Curtea a dedus-o din considerentele Hotărârii sale nr. 36 din 5 decembrie 2013, par. 86. În acest sens, noua ordine constituțională a Republicii Moldova, instituită prin adoptarea Constituției din 1994, fie trebuie să recunoască deplina efectivitate a Declarației de Independență, fie trebuie să nu o facă deloc. Curtea a hotărât că Declarația de Independență este definitorie pentru ordinea constituțională a Republicii Moldova, în întregul ei.

Precizează partea pârâtă că, răspunsurile oferite de administrația Penitenciarului în limba oficială a Statului nu constituie discriminare și încălcarea dreptului la un proces echitabil, or, încurajarea limbilor regionale sau minoritare nu trebuie să se facă în detrimentul limbilor oficiale. Prin hotărârea nr. 36 din 05 decembrie 2013 privind interpretarea art. 13 alin. (1) din Constituție în corelație cu preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, Curtea Constituțională s-a exprimat asupra clauzei constituționale, argumentând că statutul limbii de stat are menirea să contribuie la crearea garanțiilor necesare pentru folosirea ei plenară în toate sferele vieții politice, economice, sociale și culturale. În aceiași hotărâre, Curtea Constituțională reține că limba de stat - limba română - este elementul de identificare a statului, considerat esențial în definirea identității constituționale a statului și populației acestuia, fiind puse alături de drapelul, stema și denumirea oficială a statului, având un rol cheie în sistemul

valoric creat prin proclamarea independenței Republicii Moldova. Așadar, desprinde că conformarea cu rigorile constituționale înscrise în dreptul intern care nu pot fi atribuite la încălcarea art. 6 și 14 din Convenție, nu presupune că primirea răspunsurilor în limba oficială a Statului, contrar limbii care o posedă reclamantul Zlobin Andrei (exclusiv limba rusă), constituie discriminare pe criteriul de limbă.

Menționează că, prezintă instanței de fond încheieri irevocabile ale Curții Supreme de Justiție Dosarul nr. 3ra-428/2020 din 17 iunie 2020, dosarul nr. 3ra-430/20 din 20 mai 2020 prin care deciziile Consiliului de egalitate au fost anulate, fiind constatat că „...Consiliul face constatări și concluzii generale cu privire la pretinsa existență a faptelor de discriminare, și nu au putere de lege, deciziile vin ca recomandări, identificare viitoare de soluții, și nu ca obligații punitive... ”

În baza celor statuate la prevederile art. 20 din Constituție, art. 5, 27, 55, 56, 59, 60, 67,183, 186, 238 Cod de procedură civilă al RM, Ministerul Justiției al RM, solicită respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

**Argumentele participanților la proces în ședința de judecată:**

În cadrul ședinței de judecată, *reprezentantul pârâtului – Ministerului Justiției al RM, Teodor Stelea*, acționând în baza procurii anexate la dosar (f.d. 66), a indicat că, nu este de acord cu cererea de chemare în judecată, solicitând respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată din motivele de fapt și de drept expuse în referință.

În ședința de judecată, *reclamantul Zlobin Andrei*, fiind deținut în penitenciar, nu s-a prezentat deși a fost înștiințat despre examinarea cauzei. Totodată, se reține, că la 20 noiembrie 2025 și 9 ianuarie 2026, prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală, au parvenit cererile din partea reclamantului, prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsă. (f.d. 60, 67)

*Reprezentantul pârâtei – Administrației Naționale a Penitenciarelor*, în ședințele de judecată nu s-a prezentat, deși a fost citat legal despre locul, data și ora examinării cauzei, (f.d. 28-29, 38-39, 56, 64, 72). Motivele neprezentării instanței nu au fost comunicate.

Astfel, a fost dispusă examinarea cauzei în lipsa părților absente.

**Aprecierea instanței de judecată:**

Audiind explicațiile reprezentantului Ministerului Justiției al RM, studiind cererea de chemare în judecată și materialele dosarului, apreciind argumentele părților litigante întru susținerea pretențiilor formulate și obiecțiile înaintate, ținând cont de probatoriul administrat și legislația pertinentă instanța de judecată consideră necesar de a respinge integral cererea de chemare în judecată, reieșind din următoarele considerente.

În susținerea soluției de respingere a acțiunii, instanța de judecată reține prevederile articolului 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora, probe în cauze

civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretenţiile şi obiecțiile părţilor, precum şi altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Potrivit articolului 118 alin. (1) al Codului de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform articolului 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu prevederile articolului 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu prevederile art. 239 al Codului de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Potrivit art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În temeiul art. 5 din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime

În acord cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

Astfel, din actele dosarului se reține că, la 19 februarie 2025, reclamantul Zlobin Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Administrației Naționale a Penitenciarelor solicitând constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 14 și art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale, în urma lezării de către administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina a drepturilor persoanei deținute Zlobin Andrei, prin discriminare pe motive de limbă și dreptul la un proces echitabil; încasarea din contul

statului Republica Moldova în beneficiul lui Zlobin Andrei despăgubirea în cuantum de 20 000 euro cu titlu de compensații pentru prejudiciul material și moral cauzat prin violarea drepturilor prevăzute de art. 14 și art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale în urma lezării de către administrația Penitenciarului nr.17 Rezina a drepturilor persoanei deținute Zlobin Andrei prin discriminare pe motiv de limbă și dreptul la un proces echitabil.

În speță, instanța notează că, potrivit art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public şi în termen rezonabil, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunţată în mod public, dar accesul în sala de şedinţă poate fi interzis presei şi publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părţi a acestuia, în interesul moralităţii, al ordinii publice ori al securităţii naţionale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecţia vieţii private a părţilor la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanţă când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită. Orice acuzat are, mai ales, dreptul: să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege şi în mod amănunțit, despre natura şi cauza acuzației aduse împotriva sa; să dispună de timpul şi de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el şi, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer; să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării şi să obțină citarea şi audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca şi martorii acuzării; să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Conform art. 14 din CEDO, exercitarea drepturilor şi libertăţilor recunoscute de prezenta Convenţie trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine naţională sau socială, apartenență la o minoritate naţională, avere, naștere sau orice altă situație.

Reieșind din materialele cauzei, s-a constatat că, prin decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității din 29 noiembrie 2022, Consiliul a decis: „Neasigurarea acomodării rezonabile a necesităților lingvistice în cadrul interacțiunii cu autoritatea publică constituie discriminare pe criteriu de limbă în exercitarea dreptului de a primi răspuns în limba adresării. Pentru restabilirea petiționarului în drepturi, Consiliul recomandă administrației Penitenciarului nr. 17 - Rezina să ofere, la adresările petiționarului, răspuns în limba rusă. Pentru prevenirea

faptelor similare în viitor, Consiliul recomandă administrației Penitenciarului nr. 17 - Rezina să identifice soluții de ordin administrativ, pentru a garanta persoanelor aparținând minorităților naționale exercitarea efectivă a dreptului de a primi răspuns în limba în care a fost formulată adresarea (contractarea serviciilor de traducere, angajarea personalului din rândul minorităților naționale ș. a.). Decizia se comunică Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru diseminare către toate penitenciarele din Republica Moldova întru evitarea faptelor similare pe viitor. Reclamata va informa Consiliul, în termen de 30 de zile calendaristice de la recepționarea prezentei decizii, privind acțiunile întreprinse și/sau planificate pentru implementarea recomandărilor formulate în pct. 2 și 3. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md. Decizia poate fi contestată, în decurs de 30 de zile de la data comunicării, direct la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev, 3, fără respectarea procedurii prealabile". (f.d. 11-13)

La fel, se atestă că, prin decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității din 1 martie 2024, Consiliul a decis: „Faptele constatate reprezintă discriminare directă a persoanei deținute pe criteriul de limbă în exercitarea dreptului la apărare. Pentru prevenirea situațiilor similare în viitor Consiliul recomandă administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina să asigure posibilități de aducere a documentelor la cunoștința condamnaților în limba pe care o înțeleg. Reclamata, în termen de 30 zile din momentul recepționării deciziei, va informa Consiliul despre măsurile întreprinse sau planificate pentru implementarea recomandării formulate. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md. Decizia poate fi contestată, în-decurs de 30 de zile de la data comunicării, direct la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev, 3, fără respectarea procedurii prealabile". (f.d. 14-17)

Respectiv, instanța de judecată denotă că, necătând la faptul că, prin deciziile din 29 noiembrie 2022 și din 1 martie 2024, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a constatat existența unei discriminări pe criteriu de limbă în raport cu persoana deținută Zlobin Andrei, se remarcă că, deciziile Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nu au caracter judiciar și nu sunt acte executorii. Or, deciziile emise de Consiliu constituie *acte cu valoare de informare și recomandare,* menite să identifice eventuale situații de discriminare și să propună soluții de prevenire.

Prin urmare, ținând cont de prevederile legale enunțate și circumstanțele expuse supra, instanța constată cu certitudine că, reclamantul nu poate invoca aceste deciziile emise de Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, ca temei pentru constatarea încălcării prevederilor CEDO și încasarea

despăgubirii.

Imperativ, se impune a fi precizat că, în pct. 39 și pct. 40 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 04 iunie 2018, pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova și a articolului 4 alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, se indică că, Curtea a notat că autoritățile statale sunt perfect îndreptățite să promoveze cunoașterea și utilizarea limbii oficiale, adică a limbii române, și să-i asigure protecția, fără constrângeri (a se vedea, mutatis mutandis, pct. 40 din Opinia Comisiei de la Veneția privind Legea limbii de stat a Republicii Slovace nr. 555/2009 din 8 octombrie 2010).

Protecția și promovarea limbii oficiale garantează dezvoltarea identității comunității statale și asigură comunicarea dintre și în cadrul părților constitutive ale populației. Posibilitatea cetățenilor de a utiliza limba oficială oriunde în țară permite evitarea unei discriminări în regiunile în care minoritățile sunt majoritare.

Cunoașterea limbii oficiale este importantă și din perspectiva persoanelor care aparțin de minoritățile naționale. De altfel, Raportul explicativ al prevederilor Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, intrată în vigoare pentru Republica Moldova pe 1 februarie 1998, raport în care este comentat articolul 14 § 3 din Convenție, menționează că: „Cunoașterea limbii oficiale constituie un factor favorabil coeziunii și integrării sociale.”. Mai mult, deși cutumă, Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare constituie pentru autoritățile Republicii Moldova o sursă de drept (a se vedea articolul 38 din Convenția din 23 mai 1969 cu privire la dreptul tratatelor, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993), preambulul acesteia prevede că: *„Protecția și încurajarea limbilor regionale sau minoritare nu trebuie să se facă în detrimentul limbilor oficiale și a necesității de a le însuși.”*.

Curtea a mai subliniat la pct. 46 că, Declarația de Independență a Republicii Moldova a anunțat aderarea la Carta de la Paris pentru o nouă Europă. Prin urmare, salvgardarea drepturilor lingvistice ale minorităților naționale din Republica Moldova face parte din identitatea sa constituțională, concluzie pe care Curtea a dedus-o din considerentele Hotărârii sale nr. 36 din 5 decembrie 2013, par. 86. În acest sens, noua ordine constituțională a Republicii Moldova, instituită prin adoptarea Constituției din 1994, fie trebuie să recunoască deplina efectivitate a Declarației de Independență, fie trebuie să nu o facă deloc. Curtea a hotărât că Declarația de Independență este definitorie pentru ordinea constituțională a Republicii Moldova, în întregul ei.

În acest sens, instanța notează că, răspunsurile oferite de administrația Penitenciarului în limba oficială a Statului nu constituie discriminare și încălcarea dreptului la un proces echitabil, or, încurajarea limbilor regionale sau minoritare nu trebuie să se facă în detrimentul limbilor oficiale.

Subsecvent, se impune a fi notat că, prin hotărârea nr. 36 din 05 decembrie 2013 privind interpretarea art. 13 alin. (1) din Constituție în corelație cu preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, Curtea Constituțională s-a exprimat asupra clauzei constituționale, argumentând că statutul limbii de stat are menirea să contribuie la crearea garanțiilor necesare pentru folosirea ei plenară în toate sferele vieții politice, economice, sociale și culturale. În aceiași hotărâre, Curtea Constituțională reține că: *limba de stat - limba română – este elementul de identificare a statului, considerat esențial în definirea identității constituționale a statului și populației acestuia, fiind puse alături de drapelul, stema și denumirea oficială a statului, având un rol cheie în sistemul valoric creat prin proclamarea independenței Republicii Moldova.*

Așadar, instanța de judecată consideră imperios a specifica că, conformarea cu rigorile constituționale înscrise în dreptul intern care nu pot fi atribuite la încălcarea art. 6 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, nu presupune că primirea răspunsurilor în limba oficială a Statului, contrar limbii care o posedă reclamantul Zlobin Andrei (exclusiv limba rusă), constituie discriminare pe criteriul de limbă.

Mai mult ca atât, instanța reține că, art. 6 CEDO garantează dreptul la un proces echitabil în cauze privind drepturi și obligații civile sau acuzații penale, or în prezenta speță, nu se află în discuție o judecată asupra unor asemenea drepturi, ci nemulțumiri față de modul de comunicare al administrației penitenciarului. Prin urmare, dispozițiile art. 6 nu sunt incidente.

Tot aici se reține că, art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului presupune existența unui tratament diferențiat față de persoane aflate în situații comparabile, or comunicarea în limba oficială a statului – limba română – nu constituie discriminare, ci respectarea prevederilor constituționale.

În același timp, instanța subliniază că, Constituția Republicii Moldova, la art. 13 alin. (1), consacră limba română ca limbă de stat. Totuși, legislația procesuală prevede obligația autorităților de a asigura traducerea și interpretarea atunci când justițiabilul nu cunoaște limba oficială. Or, Codul de procedură penală și Codul de procedură civilă prevăd expres că părțile au dreptul să utilizeze limba pe care o cunosc și să beneficieze de interpret.

Dreptul la interpret este consacrat de art. 6 § 3 lit. e) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care prevede că, orice acuzat are dreptul „să fie asistat gratuit de un interpret dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită în instanță”. Astfel, dreptul la interpret este garantat, dar exercitarea lui presupune ca persoana să solicite explicit acest serviciu și să demonstreze că necunoașterea limbii oficiale îi împiedică participarea efectivă la procedură. Dreptul la interpret vizează procedurile judiciare sau administrative cu caracter jurisdicțional, pentru a asigura accesul la justiție și apărarea efectivă.

Aşadar, se remarcă că, comunicarea administrativă curentă (de exemplu, răspunsurile la petiții), nu intră automat sub incidența art. 6 CEDO. În aceste cazuri, autoritățile pot oferi răspunsuri în limba oficială, iar eventualele recomandări privind utilizarea limbilor minoritare au caracter de acomodare rezonabilă, nu de obligație absolută.

Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, în cazul în speță, a apreciat că, lipsa acomodării rezonabile poate constitui discriminare, însă deciziile Consiliului au caracter de recomandare și nu sunt obligatorii.

În concluzie, instanța a stabilit că, dreptul la interpret este un drept fundamental, dar aplicabil strict în cadrul procedurilor judiciare și administrative cu caracter jurisdicțional.

În speța de față, reclamantul Zlobin Andrei nu a dovedit faptul că a fost lipsit de acest drept, iar răspunsurile penitenciarului emise în limba oficială a Statului nu constituie discriminare în sensul formulat de către reclamant în prezenta cerere de chemare în judecată.

În aceste circumstanțe, instanța de judecată investită cu examinarea litigiului deferit judecății în prezenta speță, nu poate găsi o altă elucidare a cazului decât cea clarificată mai sus, de vreme ce concluzia instanței este consecința dedusă în urma prezentării probelor de către părți și examinate în cadrul examinării cauzei, or, în conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1), sprijinite cu dispoziția art. 119 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar probele se adună și se prezintă de către părți.

Din considerentele expuse raportate la normele de drept legale menționate, instanța de judecată va respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Zlobin Andrei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 6 și art. 14 din CEDO prin discriminare, încasarea prejudiciului material și încasarea prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 236, art. art. 238-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată,

**H O T Ă R Ă Ş T E:**

Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Zlobin Andrei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 6 și art. 14 din CEDO prin discriminare, încasarea prejudiciului material și încasarea prejudiciului moral.

Hotărârea poate fi contestată cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,
judecător Galina CIOBANU